

Les 1 Inleiding op de eerste brief van Petrus

1.1 Plaats in het Nieuwe Testament

Petrus heeft twee brieven geschreven en die horen tot het gedeelte in het Nieuwe Testament, dat we de algemene of katholieke brieven noemen. Hier horen naast deze twee brieven van Petrus ook de brieven van Jakobus, Johannes en Judas bij. Ze worden de katholieke of algemene zendbrieven genoemd, omdat ze gericht zouden zijn aan de hele kerk.¹ Maar ze worden ook wel eens de vergeten brieven genoemd, omdat ze voor veel mensen niet opvallen tussen de brieven van Paulus en het boek Openbaring.

De volgorde van de algemene brieven is gebaseerd op Gal. 2:9, waar Paulus zegt dat Jakobus, Petrus en Johannes pilaren van de gemeente in Jeruzalem zijn. Judas wordt daar niet genoemd en daarom achteraan gezet van de vier. De algemene brieven komen na de brief aan de Hebreëen en voor het boek Openbaring.

Gal. 2:9

Als blijk van erkenning van de genade die mij geschonken was, reikten Jakobus, Kefas en Johannes, die als steunpilaren golden, mij en Barnabas de broederhand: wij zouden naar de andere volken gaan, zij naar de besnedenen.

1.2 Literatuur

Het gaat om een brief van Petrus en een brief had in die tijd zijn eigen regels. Alle brieven in het Nieuwe Testament hebben een vergelijkbare structuur en doel, zoals heel veel andere brieven in die tijd. Het doel van de nieuwtestamentische brieven is meestal om te bemoedigen, te troosten of aan te sporen naar aanleiding van een specifieke gebeurtenis. Een brief schrijven was in die tijd heel duur en dat deed je dus niet zomaar. Daar was een goede reden voor. Brieven in het Nieuwe Testament hebben dus vooral een pastoraal doel. Ze zijn gericht aan een groep gelovigen die door een moeilijke tijd heen gaan en de schrijver, in dit geval Petrus, heeft tot doel om deze mensen te bemoedigen. I Petr. 5:12 laat dit doel ook zien. Als we de brief gaan lezen en bestuderen, moeten we daar dus rekening mee houden.

I Petr. 5:12

Met de hulp van Silvanus, die ik als een betrouwbare broeder beschouw, heb ik u deze korte brief geschreven, om u moed in te spreken en om u er nadrukkelijk van te verzekeren dat het werkelijk de genade van God is die u staande houdt.

¹ Het woord 'katholiek' betekent ook 'algemeen', maar in protestante kringen gebruikt men dit woord vaak liever niet.

Om een brief in het Nieuwe Testament goed te begrijpen, kun je beginnen met de eerste en laatste verzen. Die vormen het raamwerk en geven informatie over het doel van de brief, maar ook over de schrijver, de lezers en de aanleiding.

I Petrus 1:1-2

Van Petrus,

apostel van Jezus Christus.

*Aan de **uitverkorenen***

*die als **vreemdelingen** verspreid in Pontus, Galatië, Kappadocië, Asia en Bitynië verblijven,
door God, de Vader, voorbestemd om,*

***geheiligd** door de Geest, gehoorzaam te zijn en*

met het bloed van Jezus Christus besprenkeld te worden.

Genade zij u en vrede, in overvloed.

I Petrus 5:12-14

Met de hulp van Silvanus, die ik als een betrouwbare broeder beschouw, heb ik u deze korte brief geschreven, om u moed in te spreken en om u er nadrukkelijk van te verzekeren dat het werkelijk de genade van God is die u staande houdt. Uw mede-uitverkorenen in Babylon en mijn zoon Marcus groeten u. Groet elkaar met een kus als teken van uw onderlinge liefde. Vrede zij met u allen, die één bent met Christus.

1.3 Auteurschap – Petrus en Silvanus

De originele Hebreeuwse naam van Petrus is Simon. Maar hij werd Kefas (Aramees - *Kepa* - rots, Joh. 1:42) of Petrus (Grieks - *petra* - rots) genoemd (zie I Pet. 2:4-8!). In lijsten van de discipelen komt hij altijd als eerste voor. Hij was vaak de vertegenwoordiger van de groep en speelt een belangrijke rol in veel verhalen. Toen Jezus gevangen werd genomen, verloochende Petrus hem echter tot driemaal toe. Maar na de opstanding van Christus werd hij in ere hersteld (Luc. 24:34. I Kor. 15:5, Joh. 21). In de kerk in Jeruzalem kreeg Petrus een belangrijk rol. Hij sprak op de eerste Pinksterdag en gaf leiding in de gemeente in Jeruzalem (Hand. 2-5). Hij was actief in zending en evangelisatie en ontdekte dat ook de heidenen bij de gemeente hoorden (Hand. 8:14-25, 9:32-11:18). In Hand. 15 en Gal. 2:1-10 staat dat Petrus een belangrijke rol speelde in de acceptatie van heidenen tot het christelijk geloof, tijdens het apostelconvent in het jaar 49 in Jeruzalem. Hierna was hij actief in gemeenten in Antiochië (Gal. 2:11) en misschien in Korinte (I Kor. 1:12). Hij werd gemarteld in Rome ergens rond 67-68 tijdens de vervolgingen van Nero. Na zijn dood bleef Petrus veel invloed hebben.

Petrus lijkt te zeggen dat hij vanuit Babylon schrijft (5:13), maar dit gaat hoogstwaarschijnlijk over Rome. Een brief van Clemens tussen 96-120 getuigt dat Petrus in Rome verbleef tot zijn dood rond 67/68. Ook in het boek Openbaring wordt Rome aangeduid met 'Babylon' vanwege de afgoderij en hoogmoed van de stad. Door de bijbel heen is Babylon, naast een daadwerkelijke stad, ook een symbool voor het centrum van het kwaad.

Petrus heeft twee brieven geschreven en de eerste brief is waarschijnlijk geschreven tussen 60-63, vlak voor het begin van de christenvervolging in Rome door Nero in 64-68. De tweede brief is geschreven vlak voor Petrus' dood in 67/68 of later door een leerling tussen het jaar 90 en 100.

Petrus schreef zijn eerste brief niet alleen, maar samen met Silvanus (5:12). Op andere plekken in het Nieuwe Testament wordt hij Silas genoemd. Hij was een van de leiders in de kerk in Jeruzalem (Hand. 15:22) en een profeet (Hand. 15:32). Hij reisde met Paulus mee op zijn tweede zendingsreis (Hand. 15:14). Samen zaten ze in Filippi in de gevangenis toen daar een aardbeving was (Hand. 16:25-37). Hij wordt ook als medeauteur genoemd in de twee brieven aan de gemeente in Thessaloniki en wordt genoemd in II Korintiërs (II Kor. 1:19).

1.4 Eerste lezers – de uitverkorenen in...

I Pet. 1:1 noemt de geadresseerden 'de uitverkorenen die als vreemdelingen verspreid in Pontus, Galatië, Kappadocië, Asia en Bitynië verblijven'. De namen verwijzen naar Romeinse provincies van die tijd in het noorden en westelijke deel van Klein-Azië. In Hand. 2:9 staat dat mensen uit Kappadocië, Pontus en Asia de preek van Petrus tijdens Pinksteren hoorden. Hierdoor zijn de gemeenten aldaar waarschijnlijk ontstaan. De volgorde van de namen is waarschijnlijk de route die de boodschapper die de brief bracht volgde. De medewerkers van Paulus; Prisca en Aquila kwamen overigens uit Pontus (Hand. 18:2).

De lezers waren voornamelijk heiden-christenen (1:14, 18, 2:9-10, 4:3-4) en waarschijnlijk nog maar kortgeleden tot geloof gekomen (1:14, 2:2, 4:12). Ze stonden op het punt om hun geloof op te geven vanwege vervolging. We moeten ons bedenken dat het volgen van Jezus, betekende dat je de Romeinse keizer niet meer als god zag. Dit had tot gevolg dat je een gevaar was voor het keizerrijk en daarmee je leven, inkomsten en familie op het spel stonden. Jezus volgen had toen echt hele heftige consequenties. Het lijden was dus zwaar en Petrus bemoedigt ze in deze brief om te volharden, ondanks het lijden. Hij doet dit door de lezers erop te wijzen dat:

1. Ze bij Gods volk horen,
2. Lijden een functie heeft en
3. Dat er een hoopvolle toekomst is.

Petrus geeft de lezers drie bijnamen:

1. Uitverkoren en voorbestemd,
2. Vreemdelingen,
3. Geheiligd.

Uitverkoren of voorbestemd, komen we ook tegen in 2:4 en 2:6. Daar is Jezus voorbestemd. In 2:9 en 5:13 weer over de gelovigen. Dit gaat er niet over dat God al heeft bepaald wie er gered gaan worden, maar dat Gods plan al bepaald was. Het Griekse woord *prognosis* hier gaat om voorkennis. God reageert niet op de omstandigheden, maar wist al wat er ging gebeuren en hoe Hij dit ging oplossen. Het is een titel die bedoeld is om zekerheid te geven, dat God weet waar Hij mee bezig is en dat wij daar onderdeel van mogen zijn.

Vreemdeling komen we ook tegen in 1:17 en 2:11. De gelovigen leven hier op aarde als vreemdelingen. Het woord 'vreemdeling' (Gr. *parepidemois*) gaat over iemand die tijdelijk in een ander land woont. Petrus zegt dit omdat we als gelovigen niet echt bij deze aarde horen, maar dat ons burgerschap in de hemel ligt (Fil. 3:20). Daarom moeten we ook niet worden als de mensen op deze aarde. De gelovige is een vreemdeling, omdat hij wedergeboren is (1:3). Paulus noemt dit een nieuwe schepping (II Kor. 5:17). We komen hiermee ook in een nieuwe familie. In het Oude Testament wordt de term 'vreemdeling' gebruikt in Gen. 23:4, als Abraham zegt dat hij als een vreemdeling in Kanaän woont.

Het woord 'vreemdeling' is een sleutelwoord in I Petrus en vormt een bril om de brief te lezen. Als je een vreemdeling bent, ben je anders en gedraag je je anders. Je hebt ook meer kans om vervolgd of onderdrukt te worden. Maar het betekent ook dat je ergens anders bij hoort. In dit geval iets beters waar we naar uit mogen kijken.

Geheiligd betekent 'apart gezet'. Niet per se van de wereld, want daar gaat de titel 'vreemdeling' meer over, maar apart gezet voor God. Het betekent dat we anders leven, omdat we bij God horen. Het is de heilige Geest die dit in ons bewerkt, maar dat gaat niet vanzelf. We hebben daar zelf ook een bijdrage in. Hoe dat werkt, komen we in de brief tegen. Spoiler alert: gehoorzaamheid (1:2, 14, 22 vs. 2:8, 3:1, 20, 4:17).

Deze drie titels bij elkaar laten zien dat we anders zijn in deze wereld, omdat we bij God horen. Het was zijn plan dat wij anders zouden leven. Op een manier die bij Hem past. Om Hem vervolgens zichtbaar te maken.

1.5 Theologie

I Petrus is een pastoraal document met nadruk op het naleven van het christelijk geloof. Bij Gods volk horen, betekent dat je bij zijn 'huis' hoort (Gr. *oikos*, 2:5 - geestelijke tempel, 4:17 - Gods eigen mensen). Dan zijn we geen dakloze en vreemdeling meer (Ef. 2:19, cf. 1:1, 17, 2:11).

Die status heeft tot gevolg dat we als vreemdeling hier op aarde zijn en te maken hebben met een gevallen wereld. Petrus geeft handvatten om dit ambivalente leven te leiden:

1. We moeten volharden tijdens het lijden op aarde, omdat we daar nu zijn, maar niet horen,
2. We moeten ons oog op de toekomst/hemel houden, omdat we daar horen en heen gaan.

Deze twee stellingen komen door de hele brief naar voren.

Maar dit betekent niet dat de gelovigen zich moesten verstoppen. Juist in hun anders zijn trokken ze aandacht. Dit kon leiden tot vervolging, maar Petrus roept op om deze aandacht om te buigen tot een getuigenis. In plaats van de nadruk op het lijden te leggen, moedigt hij aan om als een reclamebord voor Jezus te zijn. Een wandelend getuigenis, dat staande blijft, niet uit eigen kracht, maar door de kracht van het werk van Jezus en de heilige Geest die in ons woont.

Genade speelt daarin een sleutelrol:

- De genade van God heeft ons gered, het evangelie van zijn Zoon, daarin ligt onze hoop (1:10, 13, 3:7, 5:5)
- Die genade helpt ons om onverdiend lijden te dragen (2:19-20, 5:10, 12).

Dat is wat Petrus zijn lezers toewenst in de opening (1:2) en nog eens bevestigt in het laatste vers (5:12).

1.6 Structuur en overzicht

De brief is onder te verdeling in vier blokken en een proloog:

Proloog	1:1-2	
1. Het nieuwe leven	1:3-2:10	Wat is dit en hoe komt dat?
2. De goede levenswandel	2:11-3:12	Hoe gedraag je je vanwege dit nieuwe leven?
3. Het lijden in de eindtijd	3:13-4:19	Wat komt er op je af en hoe ga je daar mee om?
4. Het gezag in de gemeente	5:1-7	Hoe ga je in de gemeente met elkaar om?
Epiloog	5:8-14	

In de proloog (1:1-2) zegt Petrus dat we vreemdelingen zijn en voorbestemd/uitgekozen door God. Net zoals Abraham dat was (Gen. 18:19, Jes. 41:8 – voorbestemd, Gen. 23:4 – vreemdeling). Dit is mogelijk door het sterven en de opstanding van Jezus die zo nieuwe hoop geeft (1:3). Het lijden kun je ook zien als een mogelijkheid om te groeien in Christus, ons te ontdoen van afleidingen en ons te herinneren waar ons thuis en onze hoop ligt (1:3-12).

Het zijn van een gekozen vreemdeling wordt uitgewerkt in 1:13-2:10. Wat betekent het om een nieuw gezin te zijn? Hier zien we veel beelden uit het Oude Testament; Exodus (1:13, Ex. 12:11, 1:17-21, Ex. 12-15), Verbond (1:15-16, Lev. 11:44), Nieuw volk (1:22-25, Jes. 40, Jer. 31), Tempel (2:1-8, Jes. 28:16, Ps. 118:22) en koninkrijk van priesters (2:9-10, Ex. 19:4-6). Voorbestemd met de taak om Gods licht zichtbaar te maken onder alle volken.

In het middengedeelte van de brief 2:11-4:19 zet Petrus het lijden in een ander raamwerk, dan dat we dat als mensen vaak doen. Het lijden wat ons wordt aangedaan, moeten we niet terugbetalen met geweld, maar met liefde. Jezus was daarin ons voorbeeld. Dit heeft concrete en radicale gevolgen voor het dagelijks leven, bijvoorbeeld hoe we omgaan met de overheid of met mensen in ons gezin (2:13-3:7).

Dit maakt echter niet dat alle problemen en lijden verdwijnen. Net als Jezus zullen we als gelovigen moeten sterven, maar ook weer opstaan (3:13-19). Hij was ons voorbeeld daarin. Dit zien we ook terug in de doop, een beeld van het sterven en opstaan van Jezus (3:20-22).

Het nemen van wraak leidt tot nieuw geweld, maar God zal ook het onrecht recht maken en de schuldigen hiervoor straffen. Maar dat moeten we aan Hem overlaten (4:4-6).

Gemeente-zijn en Jezus volgen is moeilijk en daarom is leiderschap belangrijk. Ook daarin was Jezus ons voorbeeld (5:17). De echte vijand zijn niet de mensen die ons pijn doen, maar duistere machten die op de achtergrond meespelen. Zij willen dat we geweld terugbetalen met geweld, maar daar moeten we ons tegen verzetten (5:8-9). Daarvoor ontvangen we kracht door de heilige Geest (4:14, 5:10-11).

Aan het einde zien we dat Petrus afsluit en Rome als Babylon ziet (5:13). Die stad was het beeld van geweld en corruptie en onderdrukking van Gods volk. Wij zijn vreemdelingen in Babylon, maar geroepen om daaruit terug te keren als Gods volk.